



Άαιείαεε ε ααιοαοίε-αηεε ιίαιίηηε εα ιδεδιαιε ε εοεοοδίί-εηοίθε-αηεε ιαι αοίεοε (ι ααοίι αδι ααι ηαι εί αδ ε αεηεοδçεγ)

Ι δαç 2001 α. ιο ηοδαί α ια Άαιείαε-αηεεγ εί ηοεοοο ια ΑΑΙ αα ιαι δααίι ι δααείαεία αι Ι δααίεçαοείίίεγ είι εοαο ια 32-δεγ Ι ααοίι αδι ααι ααιείαεε είι αδαη – 2004 (Οεί-δαί οεγ, Εοαεεγ) αα ηα ιδι αααα ιίεαε ηαι εί αδ α Αύεααδεγ ια οαι α: „Ααιείαεε ε ααι οαοίε-αηεε ιίαιίηηε εα ιδεδιαιε ε εοεοοδίί-εηοίθε-αηεε ιαι αοίεοε“, αεεç-ααυ ααίι-αίαι α ιαο-ία ηαηεγ ε οδεαί ααι α αεηεοδçεγ α ΝΕ Αύεααδεγ. Ι δααείαείαοι αα ιδεαοί ε αεεç-αίι α ιδι αδαί αοα ια Είι αδαηα.

Ι ιοεαεοα εα ιδι ααααί αοι ια ηαι εί αδα ε ιαο-ία αα αε-ηεοδçεγ ηα:

- Α ΝΕ Αύεααδεγ ηα είι οαί οδεδαί ε ιίαι εηοίθε-αηεε, εοεοοδίε ε ιδεδιαιε ιαι αοίεοε, +αηο ιο είεοι ηα αεεç-αίε α ηι εηυεα ια Ρ Ι ΑΝΕΙ ια ηαοίι αι ιοι εηοίθε-αηεί ιαηεαηοαί (ιαί θει αδ Ι αααδηεεγ είιίεε, οδαεεεηεεοα ι ιαεε εδαε η. Νααυαδε ε αδ.)
- Αίεγι α +αηο ιο çαηαί αοεοα εηοίθε-αηεε, εοεοοδίε ε ιδεδιαιε ιαι αοίεοε ηα ιαι εδαο α ηείαεί ε δαçίιι-α-δαçί ε είαεί αδι ιαί είεε οηείαεγ, çαηαί αοε ιο ιγείε-εί ιδι οαηα ααίι αδαί αίιι. Ι γείε ιο ογο ηα ε εθεε-ίι ηυηοίγίεα (ιαί θ. Ι δαί αδααί ηεεγο ι αι αηοεθ).
- Ι αί αοί αει ηηο ιο εçηεαααί εγ ε çαυεοα ια οαçe ιαι αο-ίεοε ιο ιδεδιαιε ε αι οδι ιίαιίε αύçααεηοαεγ.

- Οηαα α δαείι υο, α είεοι ι δααε ιίαα-α ιο 1300 αι αεί ε α αεεα ιηίι ααί α Αύεααδηεαοα αúdαααα. Οοε ηα δαçίι εί-αεί ε 3 ιο 5-οα αύεααδηεε ηοι εεοε (Ι εεηεα, Ι δαηεαα, Αα-εεεί Ουδίι αί), α οαεα ηυçι ε ιίι αί ι αι αηοεθε, εδα-ίι ηηε, ηααοεεεα ε αδ.

Ναι εί αδυο ε ιαο-ία οα αεηεοδçεγ ηα ιδι αααί οα ιο 29.08. αι 02.09.2004 α. Αεαυο ια αεηεοδçεγοα (ια αι αεεεηεε αçeε) α εçαααί ιο εοαεεαί ηεαοα ααί οεγ çα ιίαçαί α ια ιεί εί αοα ηδααα ΑΡΑΤ ε ιδεαδθαααααα ι αοαεαεεοα ια 32-δεγ Ι ααοίι αδι ααι είι αδαη (ια CD ε ια οαδθεαί ιί ηε-οαε). Είι ιαεο-αεηευο (η εί ααεη ια αεηεοδçεγοα α ιααί ΡWΟ6) α ια δαçίι είαεία εα α αεαεεί οαεαοα ια Άαιείαε-αη-εεγ εί ηοεοοο.

Ι δααίεçαοίθε ια ηαι εί αδα ε αεηεοδçεγοα αγοα +ε.-είθ. ααι Εεεγ Αδo-αα, ηο.ι.η. α-θ Ααιθαε Οδαί αί α ηο.ι.η. α-θ Ι εείεαε Αι αδαα ιο Άαιείαε-αηεεγ εί ηοεοοο ι δε ΑΑΙ ε αε. αη. Αι οίι εί Εαεία ιο Ι ΑΟ „Να. Εααί Θεεηεε“. Α ι δααίε-çαοεγοα ο-αηοααοα ηυçι αιθ. Ι αδααεοα Οαι ιαα ιο Αεη-çαοί ηοδιεοαείι ο-εεεαα „Εçααί Εαδαααεία“ ε ηο.ι.η. α-θ Αεαί α Ααδαί αα ιο Αδθαί είαε-αηεεγ εί ηοεοοο ι δε ΑΑΙ , α α ηαι εί αδα – ιαα 3 ο-αί ε ιο Αεααί ηεαοα ε αçεαοα αεα-ααι εγ ια ιαοεεοα. Ο-αηοααοα ιαυι 11 ο-αίε. Ι αδι ι δεγοε-οοι αα οείαι ηηαι ιηαιιι ιαι αοι ιο Ι Ι ΝΑ, Αύεααδεγ.



Οεα 1. Δαçδoαίι οι ιο ηδoααί α ι δαç 1991 α çαι ααίι εδεεί ια Ι δααδαααί ηεεγ ι αι αηοεθ



Ôeă 2. Áaóıđı aóeē ıı nıaıeoa ıa ðaçđafıađ çã ıeoaía aıãã a ı eeñea, áueaeıue nã ıa ıđııaaıa ıa eııñ

Í nıııaıa oaē ıa nãı eıađã aa aa nã ıđããnoaaıyo ıaãeē, aēep+aıe a nıeñuea ıa P Í ANEÍ ıa nãaoıafııoı eñoıde-añeı ıañeaãnoaı, çãnaaıaōe ıo ıđeđıaıe e aıođıııaıııe ðaçđoēoaēıe ıđıoãñe. Oı aa ayoa Í ðaıađãaııeeyo ıa ıañoēđ. Eaaııañeēoa nēaeıe ouđeaē, ođãeeēñeēoa ııãeē a n. Naaıađe, ı aadñeeyo eıııee e ı eeñea. ı ıđããe ıđãaıeçãoeıııe ıđe-eıeıe ı ađođooúo aa ıđıı aıaı ıo ıúđaııa-aēıey aadēaıo, eaol ıyēıe ıo ıđããããeđoaēıı çãıeaıoaaıeoa ıaãeē ıoı aıaıaōã ıo nıeñuea, eaol açãđıoı Nđãaıúđıa e Aeaããa ı aıañoēđ. A n. Naaıađe aããã ıđãaı eçeđaıa aēñeeyo ıı oaı aoa ıa nãı eıađã n eđãoēē aııeããe ıo o-añoıeēeoa.

Í ðaıađããaııeeyo ı aıañoēđ aıaē ıa-aēıoı nē ıo ÔIV aãe, ıo ađaı aol ıa oãđ Eaaı Aeaenaıauđ. ı ðe ıaãaıaol ıa Aãeēeı Őuđııaı (1393 a.) oıe a aēē ıııããaı e ðaçđo-õaı ıo ođoēoa. Aúçnoaııayaãaıaol ıo çãıı-aã ıa aõaıe ıđãç 1825 a. e çãúođãã ıđãç 1851 a., eãol ıđe ıaãı açaı aó o-añoēa Eıep Őe-aol e Çãããe Çıããão. ı aıañoēđo a ðaçııeıaı ıa aãeoaēãaı nēeıı a ııaııãeãol ıa 40-ı aodıa nēãaı ıoēıñ, eçãđããaı ıo ıaıoēaıe aıeııeđãaıe aadıaēoē. ı ðãç 1913 a. ı aıañoēđo a +añoē+ıı ðaçđoõaı añeããnoãea ıa nđoãaıa ıa nēãeıe aēıeıãã ıı ađaı a ıa nēeııoı Aıđıııđyoıañeı çãı aodãnaıea (ı aãıeoa ı =7,0). ı ðãç 1974 a. nãea+eıa çãnyãã eçol+ııoı eðeēı ıa ı aıañoēã. ı ðãç ı e aēı 1991 a. ııaolđıı ıađoõãaı a ıa nēãeıe aēıeıãã n ıaı ıaıı ıeıeı 300 m³ ðaçđoõããão çãı aãıeoa eðeēã ıa ı aıañoēã (õeã. 1).

Eaaııañeēoa nēaeıe ouđeaē nã ıaıeđão ıa ıeıeı 25 km ðeıı ıo ađ. Đoña, eçãayıe a aēãııeııey eãıııı ıa đ. Đo-naı nēe Eıı. Aãoēđão ıo ÔIII aãe. Çãnaaıaōe nã ıo ıaıoēã-ıa, nãeçı e-ııe aúçããeñoãey, eçããoēoãeıe ıđıoãñe e eãđño. ı ðãç 1979 a. nã aēep+aıe a nıeñuea ıa P Í ANEÍ ıa nãaolafııoı eñoıde-añeı ıañeaãnoaıı.

Áođãıeıãe-añeeyo ðaçãđãão “Nãıđyoııaı” eđãe Eñıa-đeo aēep+aã ađoııa ıaãeē eãol ođãeeēñeēoa ađıaıeēe eđãe

n. Naaıađe e ðaçııeıaııeoa a aēeçınođeıe ıa ođãeeēñeey ađãã Őãeēñ. Ađıaıeēeoa nã ðãçeðeē ıđãç 1982 a. Aãoē-đão ıo III a. ıđı.a. ı ı ađãı a ıa ıđıo-aãı aol eı nã ıoēde-õe ðaçı añoãaı ey ıa nōđıeoaıeıeoa eãı aııe aēıeıãã nıı nãeçı e-aı ıđıeçol a (Christoskov et al. 1995). Áaolđı aóeēoa ıa çãıeolããã nãı a ıa ođãeeēñeey ađãã Őãeēñ nıııı nã eı-ãeēãoey çã nēeıı nãeçı e-ııı nıããeēãã e eñoıde-añeı ađãı a. Ođãeeēñeēoa ađıaıeēe eđãe n. Naaıađe nã aēep+aıe a nıeñuea ıa P Í ANEÍ ıa nãaolafııoı eñoıde-añeı ıañeaãnoaıı.

ı aadñeeyo eıııee (VIII a.) a eçãayı ıa aadēeãeãı nēãaı ıoēıñ ıo aãııeı aıııoı ıeãol aúđoõ ađıãeēeoa ðãıııaı nēe ıyñu-ıeōē, eãđããããue ıeãolıoı. Nãđeıçıı a çãnođãoãı ıo añoãnoãaıı ıđıde-aıueoa ðaçđoēoaēıe ıđıoãñe eãol çãı aodãnaıey, nđoēeıa, ađããeoaēıııı ðãçol aãđããa ıa nēãeıey ıa nēãe, eçããodyıa e ađıçey (Aııeıã, Eıınãã, 1974; Frangov et al. 1992 e ađ.). ı ðãç 1990 a. aã eçãđããaıa ıııeolđeıaıãã nēnoaı a, nēãayıa aãããıeyoa ıı ıoēıađeıeoa, çãnyããue nēãeıey aãđãeão. ı ıeō-aıeoa ðãçeoaēe aı oıçe ııı aıo ıııeããão ıenēe nōıeıınoe ıa aãe-ããıeyoa a ıañoããã ıa ıaı aolēeã – ınııaıı a ðãı eēoa ıa nãçıııeoa oãı ıađããođıe eıeãããıey, e ıı-aēñıeē – ıa ıo-aããeıeoa ıo ıeãolıoı nēãeıe eãı aēe. xãnoãeoaēıeoa aıã-đãoõda a oñoaııãeãã aúçããeñoãey ıo eıeãeıe e ıı-aãea-ıe çãı aodãnaıey aúđoõ aēıaı eēãoa ıa nēãeıeoa aēıeıãã, eçã-đããããue ıđeıoēıııããã +año ıa ıeãolıoı. ı aadñeeyo eıııee a aēep+aıe a nıeñuea ıa P Í ANEÍ ıa nãaolafııoı eñoıde-añeı ıañeaãnoaıı.

Nđããããã aıeããđñeã nđıeēoa ı eeñea nã ðaçııeããã ıa 3 km nããađıı ıo nıããaı aııey ađãã ı eeñea. Ađããúo a ıııo-đıaı ıa ðãããı oãããı, eçãããããı ıo eııñ. Aãããeıe aoa ıa eııñ-ñã a ðãı eēoa ıa ađããã a aı 9 m (Aãããoãeãã e ađ. 1983). ı ı ađãı a ıa ađããıeıãe-añeēoa ıđıo-aãı ey nã oñoaııaıe aã-oıđı aōeē a eãı aııeoa nãıe ıa ađããã (õeã. 2). xãno ıo oyo nã nãúđçãıe n ıđııãããı aol ıa eııñãã. Çã ađoãã nã ıđããııeããã, +a ðãçeēão ıo çãı aodãnaıey, nããı aēe a eñoıde-añeı ađãı a.

Áái eīā, Á., Í. Ēī nāā. 1974. Ēçñēāāāá í à ñēāēēōā ā í ānāāā í à Ī āāāðñēēý eī í í ēē ñ í āēāā ēí í ñāðāēðāí á í à ĩ àì àò-íēēā. – Á: Nā. „Ī ðīó-āāíá è ēííñāðāāòēý í à ĩ àì àòíē-ōēòā í à ēóēòóðāòā á Áúēāāðēý“, 83–97.

Áāñōāēāā, Á., Ð Ðāøāā, Í. Áāí ðāēāā. 1983. Ī ñí ĩ āāòā í à āð. Ī ēēñēā. – Ī óçāē è ĩ àì àòíēēē í à ēóēòóðāòā, 23, 5–6, 18–23.

Christoskov, L., D. Gergova, I. Iliev, V. Rizzo. 1995. Traces of seismic effects on archaeological sites in Bulgaria. – *Annali di Geofisica*, 38, 5-6, 907-918.

Frangov, G., P. Ivanov, N. Dobrev, I. Iliev. 1992. Stability problems of the rock monument “Madara horseman”. – In: *Proceedings of the 7th Intern. Congr. on Deterioration and Conservation of Stone*, Lisboa, Portugal, 1425-1435.

*Í eēīēāē Āíāðāā
Ñāēōēý „Ēíæíáíáðí à āāíāēí àì ēēā“
Áāíēīāē-āñēē ēíñōēòóò ĩðē ÁÁĪ*